

Spēkā no 01.01.2000
Spēkā esošs

Publicēts: Vēstnesis, 29.12.1999, nr.
444/445
Publicēts: ZIŅOTĀJS, 27.01.2000, nr. 2

Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2010.gada 29.decembrim.

Grozījumi: 06.12.2001. likums (L.V., 22.dec., nr.187
Ziņotājs, 2002, nr.2)
27.12.2002. MK not. nr.576 (L.V., 28.dec., nr.189)
06.02.2003. likums (L.V., 20.febr., nr.28;
Ziņotājs, 2003, nr.6)
08.07.2003. likums (L.V., 23.jūl., nr.107;
Ziņotājs, 2003, nr.16)
14.04.2005. likums (L.V., 5.maijs, nr.70;
Ziņotājs, 2005, nr.10)
19.12.2006. likums (L.V., 29.dec., nr.207;
Ziņotājs, 2007, nr.3)
20.12.2007. likums (L.V., 4.janv., nr.2;
Ziņotājs, 2008, nr.3)
17.09.2009. likums (L.V., 30.sept., nr.155;
Ziņotājs, 2009, nr.21)
31.03.2010. likums (L.V., 20.apr., nr.62)
16.12.2010. likums (L.V., 29.dec., nr.205)

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Dzīvnieku aizsardzības likums

Cilvēces ētiskais pienākums ir nodrošināt visu sugu dzīvnieku labturību un aizsardzību, jo katrs īpatnis pats par sevi ir vērtība. Cilvēkam ir morāls pienākums cienīt jebkuru radību, izturēties pret dzīvniekiem ar iejutīgu sapratni un tos aizsargāt. Nevienam nav atļauts bez pamatota iemesla nogalināt dzīvnieku, nodarīt tam sāpes, radīt ciešanas vai citādi kaitēt.

I nodaļa

Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **atrakciju dzīvnieks** - dzīvnieks, kuru tur publiskai izrādīšanai izklaides vai sabiedrības izglītošanas nolūkā, izņemot dzīvnieku, kuru tur zooloģiskajā dārzā;
- 2) **dzīvnieka īpašnieks** - juridiskā vai fiziskā persona, kurai pieder dzīvnieks;
- 3) **dzīvnieka turētājs** - persona, kuras rīcībā un aprūpē atrodas dzīvnieks;
- 4) **dzīvnieku patversme** - speciāli aprīkota vieta, kur izmitina izķertos, atsavinātos un bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušos dzīvniekus;

5) **dzīvnieku viesnīca** - speciāli aprīkota vieta, kur mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieks uz noteiktu laiku var atstāt aprūpē savu dzīvnieku;

6) **eitanāzija** - dzīvnieka dzīvības funkciju pārtraukšana nesāpīgā veidā;

7) **izmēģinājums** - atļautās darbības, kuras veic ar izmēģinājumu dzīvnieku zinātniskos nolūkos, lai pētītu cilvēku un dzīvnieku būtisko vajadzību nodrošināšanas iespējas, un kuras izmēģinājumu dzīvniekam var radīt vai rada sāpes, ciešanas, distresu vai ilgstošu kaitējumu, kā arī var ietekmēt vai ietekmē embrija attīstību;

8) **izmēģinājumu dzīvnieks** - izmēģinājumam vai citiem zinātniskiem nolūkiem paredzēts vai izmēģinājumā vai citos zinātniskos nolūkos izmantojams dzīvnieks;

9) **labturība** - dzīvnieka fizioloģisko un etoloģisko vajadzību nodrošināšanas pasākumu kopums;

10) **lauksaimniecības dzīvnieks** - dzīvnieks, kuru audzē un tur dzīvnieku izcelsmes produktu iegūšanai vai citos lauksaimnieciskos nolūkos, tai skaitā ierobežotā platībā turēts savvaļas sugas dzīvnieks un ar ģenētiskās modifikācijas metodēm iegūts dzīvnieks;

11) **mājas (istabas) dzīvnieks** - dzīvnieks, kuru cilvēks tur savam priekam;

12) **mājas (istabas) dzīvnieku audzētava** - vieta, kur mājas (istabas) dzīvnieku tur sugas pavairošanai komerciālos vai nekomerciālos nolūkos;

13) **savvaļas sugas dzīvnieks** - dzīvnieks, kura evolūciju nav apzināti ietekmējis cilvēks, lai apmierinātu savas vajadzības;

14) **sporta un darba dzīvnieks** - dzīvnieks, kurš ir apguvis specifiskas iemaņas un veic cilvēka noteiktu darbību;

15) **zooloģiskais dārzs** - vieta, kur savvaļas sugas dzīvnieku tur tā bioloģiskajām vajadzībām atbilstošos apstākļos sugas saglabāšanas, pavairošanas vai reintrodukcijas, pētniecības vai sabiedrības izglītošanas nolūkā.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

2.pants. Šis likums nosaka personas tiesības un pienākumus dzīvnieku aizsardzības un labturības jomā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu)

3.pants. (1) Dzīvniekus pēc to faktiskā stāvokļa iedala šādi:

1) savvaļas dzīvnieki;

2) nebrīvē audzēti dzīvnieki.

(2) Savvaļas dzīvniekus pēc to izmantošanas veida iedala šādi:

1) medījamie dzīvnieki;

2) nemedījamie dzīvnieki.

(3) Nebrīvē audzētus dzīvniekus pēc to izmantošanas veida iedala šādi:

1) lauksaimniecības dzīvnieki;

2) mājas (istabas) dzīvnieki;

3) sporta, darba un atrakciju dzīvnieki;

4) izmēģinājumu dzīvnieki;

5) dzīvnieki, kurus tur zooloģiskajā dārzā;

6) savvaļas sugu dzīvnieki, kurus tur reģistrētā savvaļas sugas dzīvnieku turēšanas vietā.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

3.¹ pants. (1) Aizliegts iegādāties, turēt nebrīvē, atsavināt vai turēt pārdošanai vai apmaiņai un piedāvāt tirdzniecībā šādus dzīvniekus:

1) plēsēju kārtas savvaļas sugas dzīvnieku;

2) primātu;

3) jūras zīdītāju;

4) krokodilu kārtas dzīvnieku;

5) čūskveidīgo dzīvnieku.

(2) Aizliegts dzīvnieku barot ar dzīvjiem siltasiņu dzīvniekiem.

(3) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie aizliegumi neattiecas uz zooloģiskajiem dārziem un reģistrētām savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietām.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

4.pants. (1) Aizliegta cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem, tas ir:

1) dzīvnieka nogalināšana, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus;

2) dzīvnieka sakropļošana, mocīšana un spīdzināšana;

3) dzīvnieka atstāšana bez aprūpes;

4) dzīvnieka atstāšana bezpalīdzīgā stāvoklī;

5) dzīvnieka kaitināšana un uzrīdīšana, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams darba dzīvnieka apmācībai;

6) dzīvnieku cīņu organizēšana, dzīvnieku iesaistīšana šajās cīņās un šo cīņu atbalstīšana;

7) dzīvnieka pakļaušana izskatu pārveidojošām vai citām neārstnieciskām procedūrām, ja to nepieciešamību nav noteicis un tās nav veicis praktizējošs veterinārārsts vai cita persona saskaņā ar lauksaimniecības dzīvnieku labturību regulējošiem normatīvajiem aktiem. Praktizējošam veterinārārstam atļauts izdarīt astes apgriešanu šā likuma 18.¹ pantā noteikto šķirņu suņiem;

8) dzīvnieka izmantošana par mērķi šaušanas apmācībās vai sacensībās;

9) dzīvnieka izmantošana citu sugu dzīvnieku apmācībai, izņemot medību suņu apmācību;

10) dzīvnieka izmantošana, liekot tam pārsniegt savas dabiskās spējas;

11) savvaļas sugas dzīvnieka demonstrēšana ārpus zooloģiskā dārza vai reģistrētas savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas;

12) dzīvnieka mātītes piedāvāšana un izmantošana dzīvnieka tēviņa dzimumtieksmju apmierināšanai bez nolūka iegūt pēcnācējus;

13) citu tādu darbību veikšana, kuras izraisa vai var izraisīt dzīvnieka sakropļošanu vai nāvi, radīt tam ciešanas, izņemot gadījumus, kad šīs darbības veiktas ārstēšanas, izmēģinājumu nolūkos, vai gadījumus, kad tiek apdraudēta cilvēka dzīvība vai veselība;

14) dzīvnieku turēšanas noteikumu, labturības prasību un pārvadāšanas noteikumu neievērošana, kas apdraud dzīvnieka veselību vai var izraisīt tā nāvi;

15) kaušanai paredzēto dzīvnieku aizsardzības prasību neievērošana;

16) dzīvnieka izmantošana reliģiskos rituālos un izložēs.

(2) Personai ir aizliegts turēt dzīvnieku, ja tā ir sodīta par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvnieku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.02.2003. likumu, 14.04.2005. likumu un 31.03.2010. likumu)

4.¹ pants. (1) Ir aizliegta tāda mājas (istabas) dzīvnieka dalība sacensībās, tirgos un izsolēs, kā arī demonstrēšana publiskā izstādē, kuram veikta izskatu pārveidojoša operācija, izņemot:

1) dzīvnieku, kuram šīs operācijas nepieciešamību apliecina praktizējošs veterinārārsts, veicot ierakstu dzīvnieka pasē vai vakcinācijas apliecībā;

2) šajā likumā noteiktas šķirnes suni, kuram atļauta astes apgriešana;

3) dzīvnieku, kura izcelsmes valsts normatīvajos aktos ir atļauts veikt attiecīgo izskatu pārveidojošo operāciju.

(2) Bez saskaņošanas ar Pārtikas un veterināro dienestu aizliegts dzīvnieku izmantot publiskos pasākumos, kas nav specializēti pasākumi ar dzīvnieka piedalīšanos, vai dāvināt dzīvnieku publiskā pasākumā bez apdāvināmās personas piekrišanas un bez saskaņošanas ar Pārtikas un veterināro dienestu.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

5.pants. (1) Dzīvnieka īpašniekam ir Civillikumā noteiktā vara pār dzīvnieku, izņemot šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus.

(2) Dzīvnieka īpašniekam ir šādi pienākumi:

- 1) rūpēties par dzīvnieka veselību, labturību un izmantošanu atbilstoši tā sugai, vecumam un fizioloģijai;
- 2) rūpēties par labvēlīgu sabiedrības attieksmi pret viņa īpašumā esošo dzīvnieku;
- 3) nodrošināt, lai dzīvnieks netraucētu un neapdraudētu cilvēkus vai citus dzīvniekus;
- 4) nepieļaut nekontrolētu dzīvnieka vairošanos;
- 5) nodrošināt dzīvnieka turēšanas apstākļu, aprīkojuma, barības un ūdens atbilstību tā fizioloģiskajām un etoloģiskajām vajadzībām, ņemot vērā attiecīgā dzīvnieka sugu, attīstības, adaptācijas un pieradināšanas pakāpi;
- 6) nepakļaut dzīvnieku sāpēm un ciešanām, kā arī novērst tā savainošanās iespējas;
- 7) ņemot vērā dzīvnieka fizioloģiskās un etoloģiskās vajadzības, nodrošināt dzīvniekam fizisko aktivitāti, bet dzīvniekam, kura pārvietošanās ir ierobežota, - pietiekamu turēšanas platību;
- 8) nekavējoties pēc šā likuma 9.pantā minēto iestāžu amatpersonu pieprasījuma atbilstoši to kompetencei uzraudzīt dzīvnieku, tā turēšanas vietu, kā arī dzīvnieka pasi vai vakcinācijas apliecību un citus dokumentus, kas saistīti ar dzīvnieku;

9) nodrošināt sterilizēta kaķa apzīmēšanu, ja kaķis uzturas pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā.

(3) Ja dzīvnieka īpašnieks nespēj pildīt šā panta otrajā daļā minētos pienākumus, dzīvnieku atsavina personai, kas spēj pildīt šos pienākumus, nodod dzīvnieku patversmei vai nogalina normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(4) Šā panta otrajā daļā minētie pienākumi ir arī dzīvnieka turētājam, kuram īpašnieks uzticējis dzīvnieku vai kura valdījumā dzīvnieks nokļuvis citādā veidā.

(5) Tikai dzīvnieka īpašniekam ir tiesības dot atļauju dzīvnieka izmantošanai par donoru un - šajā likumā noteiktajos gadījumos - tā nogalināšanai, kā arī tikai dzīvnieka īpašniekam vai viņa pilnvarotai personai ir tiesības demonstrēt dzīvnieku publiskā izstādē.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

5.1 pants. (1) Suni par bīstamu atzīst Pārtikas un veterinārā dienesta izveidota suņa uzvedības izvērtēšanas komisija (turpmāk - komisija).

(2) Ja sākts suņa uzvedības izvērtēšanas process, suņa īpašnieks vai turētājs ievēro normatīvajos aktos par bīstama suņa turēšanu noteiktās prasības.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

6.pants. Dzīvnieka īpašnieks nodrošina dzīvnieka reģistrēšanu un apzīmēšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Dzīvnieka identitāti apliecinošu dokumentu - dzīvnieka pasi vai vakcinācijas apliecību, kurā ierakstīts dzīvnieka identitātes numurs, - izsniedz un apliecina kompetentas iestādes pilnvarota persona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.04.2005. likumu)

7.pants. Ievainotam vai slimam dzīvniekam sniedzama palīdzība, ja nepieciešams, pieaicinot praktizējošu veterinārārstu.

8.pants. (1) Bez pajumtes un īpašnieka aprūpes vai uzraudzības palicis dzīvnieks (izņemot savvaļas dzīvnieku) uzskatāms par klaiņojošu dzīvnieku. Par klaiņojošu dzīvnieku nav uzskatāms sterilizēts kaķis, kas uzturas pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā.

(2) Jebkura persona par klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku nekavējoties paziņo vietējās pašvaldības institūcijai.

(3) Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē dzīvnieku labturības jomu, vietējā pašvaldība organizē klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izķeršanu un, ja nepieciešams, nogalināšanu.

(4) Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem vietējā pašvaldība var atļaut pilsētā vai lauku apdzīvotā vietā dzīvojamo māju tuvumā turēt sterilizētu bezsaimnieka kaķi, ja tiek nodrošināta tā labturība un apzīmēšana.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

9.pants. (1) Šā likuma prasību ievērošanu uzrauga un kontrolē:

1) Zemkopības ministrijas padotībā esošās iestādes:

a) Pārtikas un veterinārais dienests - attiecībā uz nebrīvē audzētu dzīvnieku aizsardzību un labturību, kā arī uz dzīvnieku importa, eksporta un tranzītpārvadājumu kontroli normatīvajos aktos noteiktajos valsts robežkontroles punktos atbilstoši savai kompetencei, bet attiecībā uz mājas (istabas) dzīvnieku labturību - tikai valsts veterinārās uzraudzības objektos un gadījumos, kad ir aizdomas vai sūdzības par normatīvo aktu pārkāpumiem,

b) Valsts meža dienests - attiecībā uz medijamo savvaļas sugu dzīvnieku aizsardzību;

2) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošās iestādes - attiecībā uz savvaļā dzīvojošo nemedijamo savvaļas sugu dzīvnieku aizsardzību un uz īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo savvaļas sugu dzīvnieku aizsardzību saskaņā ar dabas aizsardzības normatīvajiem aktiem.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās institūcijas šā likuma prasību ievērošanas uzraudzībā var iesaistīt sabiedriskās dzīvnieku aizsardzības organizācijas.

(3) Pārtikas un veterinārais dienests uzrauga un kontrolē Eiropas Savienības tieši piemērojamo tiesību aktu izpildi dzīvnieku labturības un aizsardzības jomā, kā arī sniedz Eiropas Savienības institūciju pieprasīto informāciju.

(4) Kompetentā iestāde par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un ar to saistīto darbību laikā ir Pārtikas un veterinārais dienests saskaņā ar Padomes 2004.gada 22.decembra regulu (EK) Nr.1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumiem direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un regulā (EK) Nr.1255/97.

(5) Kompetentā iestāde par dzīvnieku veselības prasībām attiecībā uz cirka dzīvnieku pārvietošanu ir Pārtikas un veterinārais dienests saskaņā ar Komisijas 2005.gada 21.oktobra regulu (EK) Nr.1739/2005, ar kuru nosaka dzīvnieku veselības prasības attiecībā uz cirka dzīvnieku pārvietošanu starp dalībvalstīm.

(6) Valsts ieņēmumu dienesta muitas iestādes atbilstoši kompetencei nodrošina šajā likumā minēto prasību izpildes uzraudzību un kontroli attiecībā uz šā likuma 35.¹ pantā noteikto roņu mazuļu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu.

(7) Zemkopības ministrija apmācību lauksaimniecības dzīvnieku labturības jautājumos Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā var deleģēt ar līgumu privāto vai publisko tiesību subjektam, kurš par šo apmācību izdod administratīvo aktu. Privāto vai publisko tiesību subjekta izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt Pārtikas un veterinārajā dienestā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001. likumu, 08.07.2003. likumu, 14.04.2005. likumu, 19.12.2006. likumu, 20.12.2007. likumu, 31.03.2010. likumu un 16.12.2010. likumu)

10.pants. Ministru kabinets apstiprina:

1) lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas un izmantošanas kārtību un nosaka labturības prasības katras lauksaimniecības dzīvnieku sugas turēšanai un izmantošanai, prasības kaušanai paredzēto lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai, kā arī lauksaimniecības dzīvnieka turētāja tiesības un pienākumus;

2) labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, suņa apmācībai un mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus;

3) labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībām, darbam vai atrakcijām;

4) kārtību, kādā veicamas darbības ar izmēģinājumu dzīvniekiem, un labturības prasības, kādas nodrošināmas izmēģinājumu dzīvniekiem;

5) kārtību, kādā notiek dzīvnieku populācijas atjaunošana (reintrodukcija) dabā un Latvijas dabai neraksturīgo savvaļas sugu dzīvnieku ieviešana (introdukcija);

6) *(izslēgts ar 06.12.2001. likumu);*

7) dzīvnieku labturības prasības dzīvnieku patversmēs un dzīvnieku viesnīcās, kā arī dzīvnieku veterinārmedicīniskās aprūpes iestādēs;

8) dzīvnieku pārvadāšanas kārtību un nosaka labturības prasības dažādu sugu dzīvnieku pārvadāšanai dažādos transportlīdzekļos, kā arī dzīvnieka īpašnieka un pārvadātāja tiesības un pienākumus pārvadāšanas laikā;

9) Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes nolikumu, nosakot tās funkcijas un darbību;

10) kārtību un prasības tādu savvaļas dzīvnieku turēšanai iežogotās platībās (brīžu dārzos, savvaļas putnu

fermās, kažokzvēru fermās u.c.), kuri izmantojami dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijas nolūkos;

11) kritērijus un kārtību, kādā suni atzīst par bīstamu, nosaka turpmāko rīcību ar to un prasības bīstama suņa turēšanai;

12) kārtību, kādā dzīvnieku nodod dzīvnieku patversmē vai dzīvnieku viesnīcā;

13) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par cirka dzīvnieka, dresūras dzīvnieka, cirka un dresūras numura viesizrāžu vietas reģistrāciju;

14) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par tāda suņa reģistrāciju, kurš apmācīts uzbrukt cilvēkam;

15) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par atļauju izmantot dzīvnieku izmēģinājumā;

16) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par dzīvnieka pārvadātāja apliecības izsniegšanu;

17) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par atļaujas izsniegšanu transportlīdzeklim dzīvnieku pārvadāšanai;

18) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietas reģistrāciju;

19) valsts nodevas apmēru un samaksas kārtību par atļaujas izsniegšanu komersantam tirdzniecībai ar mājās (istabas) dzīvniekiem;

20) klaiņojošu suņu un kaķu izķeršanas kārtību;

21) prasības savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai zooloģiskajā dārzā un prasības zooloģiskā dārza izveidošanai un reģistrācijai;

22) savvaļas sugu dzīvnieku turēšanas vietu reģistrācijas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001. likumu, 06.02.2003. likumu, 08.07.2003. likumu, 14.04.2005. likumu, 19.12.2006. likumu un 31.03.2010. likumu)

11.pants. (1) Dzīvnieku aizsardzības ētikas padome ir konsultatīva institūcija, kas izglīto sabiedrību un dod ieteikumus valsts pārvaldes iestādēm un pašvaldībām dzīvnieku aizsardzības jomā. Tās sastāvā ir valsts pārvaldes iestāžu un zinātnisko iestāžu, biedrību, nodibinājumu un citu institūciju pārstāvji, kas darbojas dzīvnieku aizsardzības jomā.

(2) Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes sastāvu apstiprina zemkopības ministrs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001. likumu, 14.04.2005. likumu un 31.03.2010. likumu)

12.pants. (1) Par šā likuma pārkāpumiem personas saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

(2) Personas saukšana pie administratīvās vai kriminālās atbildības neatbrīvo šo personu no pienākuma atlīdzināt likuma pārkāpumu rezultātā nodarītos zaudējumus.

(3) Ja dzīvnieka īpašnieks veic vai pieļauj šā likuma 4.pantā minētās darbības vai neveic 5.panta otrajā daļā minētās darbības, 9.panta pirmajā daļā minēto iestāžu amatpersonas savas kompetences ietvaros var dzīvnieku konfiscēt likumā noteiktajā kārtībā.

II nodaļa

Lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzība

13.pants. Savvaļas sugas dzīvnieku turēt ierobežotā platībā dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai citos lauksaimnieciskos nolūkos atļauts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

14.pants. Ja lauksaimniecības dzīvnieks ir slims vai guvis traumu, dzīvnieka īpašnieks vai turētājs nekavējoties nodrošina tam nepieciešamo aprūpi un pieaicina praktizējošu veterinārārstu ārstnieciskās palīdzības sniegšanai.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

15.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu).*

III nodaļa

Mājas (istabas) dzīvnieku aizsardzība

16.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu).*

17.pants. Mājas (istabas) dzīvnieku aizliegts:

- 1) izmantot darbam kā vilcējspēku (izņemot šim nolūkam piemērotas šķirnes suņus speciālā aizjūgā);
- 2) audzēt un izmantot pārtikas un kažokādu ieguvei.

18.pants. Aizliegts izdarīt ķirurģiskas operācijas mājas (istabas) dzīvniekam, lai pārveidotu tā ārējo izskatu vai citos neārstnieciskos nolūkos, izņemot gadījumus, kad operāciju noteicis praktizējošs veterinārārsts. Praktizējošam veterinārārstam atļauts šā likuma 18.¹ pantā noteikto šķirņu suņiem izdarīt astes apgriešanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu)

18.¹ pants. Praktizējošam veterinārārstam atļauts izdarīt astes apgriešanu šādu šķirņu suņiem:

- 1) asspalvainais foksterjers;
- 2) gludspalvainais foksterjers;
- 3) krievu medību spaniels;
- 4) vācu asspalvainais putnusuns;
- 5) vācu īsspalvainais putnusuns;
- 6) vācu medību terjers;
- 7) Velsas terjers.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

IV nodaļa

Sporta, darba un atrakciju dzīvnieku aizsardzība un labturība

(Nosaukums 31.03.2010. likuma redakcijā)

19.pants. Dzīvnieku sacensību organizētājs atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā organizējamās dzīvnieku sacensības, tirgi, izsoles, izstādes un citi pasākumi ar dzīvnieku piedalīšanos, informē attiecīgo Pārtikas un veterinārā dienesta teritoriālo struktūrvienību par sacensību norises vietu un laiku.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

20.pants. *(Izslēgts ar 31.03.2010. likumu).*

21.pants. Aizliegts dzīvniekam ievadīt zāļu līdzekļus (dopingu), kas ietekmē tā dabiskās spējas.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

22.pants. Sporta, darba vai atrakciju dzīvnieku izvēlas atbilstoši izmantošanas veidam, izmantošanas apstākļiem un paredzēto funkciju veikšanai.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

23.pants. Persona drīkst izmantot sporta, darba vai atrakciju dzīvnieku, ja tā pārzina attiecīgās dzīvnieku sugas turēšanu un izmantošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par labturības prasībām sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībās.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

V nodaļa

Izmēģinājumu dzīvnieku aizsardzība
(Nosaukums 31.03.2010. likuma redakcijā)

24.pants. Aizliegts ar izmēģinājumu dzīvnieku veikt izmēģinājumu, ja:

1) pastāv cita zinātniski apmierinoša un praktiski iespējama metode plānotā rezultāta sasniegšanai;

2) izmēģinājuma nolūks ir izpildīt Eiropas Kopienas tiesību aktos noteiktās veselības aizsardzības un drošības prasības, bet ir pieejami citās Eiropas Savienības dalībvalstīs veikto izmēģinājumu dati. Šis aizliegums neattiecas uz gadījumiem, kad nepieciešami turpmāki izmēģinājumi, lai aizsargātu cilvēku un dzīvnieku veselību un drošību;

3) dzīvnieks pieder pie apdraudētas sugas, kas minēta 1973.gada Vašingtonas konvencijā par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām un Padomes 1996.gada 9.decembra regulā (EK) Nr.338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot tirdzniecību ar tām, izņemot gadījumus, kad:

- a) izmēģinājuma mērķis ir minētās sugas saglabāšana,
- b) konkrētā suga ir vienīgā, ko iespējams izņēmuma gadījumā izmantot biomedicīniskos nolūkos.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

25.pants. Izmēģinājumu dzīvnieku atļauts izmantot izmēģinājumā tikai tad, ja tas ir nepieciešams cilvēka vai dzīvnieka būtisko vajadzību apmierināšanai, proti:

- 1) vielu, zāļu un farmaceitisko produktu, pārtikas produktu un nepārtikas produktu izstrādei un ražošanai;
 - 2) vielu, zāļu un farmaceitisko produktu, pārtikas produktu un nepārtikas produktu kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaudei;
 - 3) slimību profilakses, diagnozes vai ārstēšanas nodrošināšanai vai arī nolūkā izvairīties no slimībām;
 - 4) cilvēka, dzīvnieka vai auga fizioloģiskā stāvokļa noteikšanai, izvērtēšanai, regulēšanai vai pārveidošanai;
 - 5) vides aizsardzības nodrošināšanai;
 - 6) zinātniskajai pētniecībai;
 - 7) tiesu medicīniskajai izmeklēšanai;
 - 8) izmēģinājumu dzīvnieku aprūpē iesaistīto personu vai nozares speciālistu izglītībai un mācībām.
- Izmēģinājumu dzīvnieku izmantot mācībās ir atļauts, ja mērķi nevar sasniegt ar audio, vizuālo vai citu piemērotu metodi.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

26.pants. Izraugāma tāda izmēģinājuma metode, kas nodrošina izmēģinājuma mērķa sasniegšanu:

- 1) ar mazāko izmantoto izmēģinājumu dzīvnieku skaitu;
- 2) ar zemākas neirofizioloģiskās jutības pakāpes izmēģinājumu dzīvnieku sugu;
- 3) nodarot izmēģinājumu dzīvniekam mazāk sāpju, ciešanu vai mazāk ilgstošu kaitējumu.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

VI nodaļa
Savvaļas dzīvnieku aizsardzība

27.pants. Savvaļas putnus un zīdītājus aizliegts sagūstīt un turēt nebrīvē, izņemot šajā likumā un dabas aizsardzību un medības reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktos gadījumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

28.pants. (Izslēgts 06.12.2001. likumu).

29.pants. Pieradinātu un dzīvei savvaļā nepielāgotu savvaļas dzīvnieku aizliegts izlaist brīvā dabā.

30.pants. (*Izslēgts 06.12.2001. likumu.*)

31.pants. Zooloģiskajam dārzam ir pienākums vismaz septiņas dienas gadā nodrošināt tam piederošo savvaļas sugu dzīvnieku publisku apskati, kā arī glabāt attiecīgi reģistrēto dzīvnieku sugu dokumentāciju.

(*31.03.2010. likuma redakcijā*)

32.pants. (1) Dabas aizsardzības pārvalde izsniedz zooloģiskā dārza izveidošanas atļauju.

(2) Šā likuma 3.¹ panta pirmajā daļā minēto dzīvnieku īpašnieks (turētājs) savvaļas sugas dzīvnieku turēšanas vietu piesaka reģistrācijai Pārtikas un veterinārajā dienestā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(*31.03.2010. likuma redakcijā*)

33.pants. Savvaļas sugas dzīvnieku īpašniekam (turētājam) nepieciešams normatīvajos aktos paredzēts dokuments par katra dzīvnieka izcelsmi (likumīgu iegūšanu).

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu*)

34.pants. Savvaļas sugas dzīvnieku īpašnieka (turētāja) pienākums ir radīt katras sugas dzīvniekiem to dabiskajai videi tuvinātus apstākļus un nodrošināt katras sugas dzīvnieku fizioloģisko un zoopsiholoģisko vajadzību apmierināšanu.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu*)

35.pants. Savvaļas dzīvnieku ievēd valstī un izved no valsts saskaņā ar attiecīgu normatīvo aktu prasībām.

(*2001.gada 6.decembra likuma redakcijā*)

35.¹ pants. Lai nodrošinātu Grenlandes roņu *Phoca groenlandica* balto pūkaino mazuļu un zilmuguras roņu *Cystophora cristata* mazuļu starptautisku aizsardzību, aizliegts komerciālos nolūkos importēt to jēlādas, miecētas vai apdarinātas (arī dažādā veidā komplektētas) kažokādas, kā arī kažokādu izstrādājumus.

(*20.12.2007. likuma redakcijā*)

VII nodaļa

Dzīvnieku aizsardzība, tos pārvadājot

36.pants. (1) Dzīvnieku pārvadā piemērotos transportlīdzekļos, nodrošinot tā veselībai nekaitīgus apstākļus.

(2) Ja nepieciešams, pirms pārvadāšanas vai pārvadāšanas laikā dzīvniekam drīkst ievadīt nomierinošus zāļu līdzekļus, ievērojot praktizējoša veterinārārsta norādījumus.

(3) (*Izslēgta ar 31.03.2010. likumu.*)

(4) (*Izslēgta ar 31.03.2010. likumu.*)

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001. likumu un 14.04.2005. likumu*)

37.pants. Dzīvnieka īpašnieks vai tā pilnvarota persona atbild par šā likuma prasību ievērošanu dzīvnieka pārvadāšanas laikā.

38.pants. (1) Pārvadājamā dzīvnieka muitas kontrole veicama ārpus kārtas.

(2) Aizkavēt dzīvnieka pārvadāšanu ir pieļaujams tikai dzīvnieka labā vai gadījumos, kad radušās aizdomas par dzīvnieka saslimšanu ar infekcijas slimību.

VIII nodaļa

Dzīvnieku patversmes un dzīvnieku viesnīcas

39.pants. Vietējās pašvaldības izveido un uztur dzīvnieku patversmes, izķer, izmitina un aprūpē izķertos un atsavinātos mājas (istabas) dzīvniekus, kā arī izmitina un aprūpē bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušus savvaļas dzīvniekus vai slēdz līgumu ar fizisko vai juridisko personu par šādu dzīvnieku izķeršanu, izmitināšanu, uzturēšanu un aprūpi.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

40.pants. Patversmē nedrīkst pieļaut dzīvnieku vairošanos.

41.pants. (1) Patversme drīkst atdot dzīvnieku personai, kas sasniegusi 18 gadu vecumu un apņemas nodrošināt attiecīgā dzīvnieka labturību.

(2) Patversme nodrošina dzīvnieka sterilizāciju, ja 14 dienu laikā nav izdevies atrast tā īpašnieku vai turētāju.

(3) Informāciju par dzīvnieka nākamo īpašnieku patversme saglabā ne mazāk par vienu gadu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu)

42.pants. Patversme sniedz dzīvnieka nākamajam īpašniekam informāciju par dzīvnieka uzvedības un kopšanas īpatnībām.

43.pants. Dzīvnieka īpašnieks var uz noteiktu laiku dzīvnieku atstāt dzīvnieku viesnīcas aprūpē.

IX nodaļa

Dzīvnieku nogalināšana

44.pants. Dzīvnieku aizliegts nogalināt. Aizliegums neattiecas uz:

- 1) lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 2) dzīvnieka eitanāziju;
- 3) medībām;
- 4) zveju;
- 5) kaitīgo grauzēju un kukaiņu iznīcināšanu;
- 6) gadījumiem, kad dzīvnieks, uzbrūkot cilvēkam, apdraud viņa veselību vai dzīvību;
- 7) gadījumiem, kad dzīvnieka nogalināšana paredzēta infekcijas slimību vai invazīvo sugu apkarošanas programmā;
- 8) izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanu, ja to paredz izmēģinājuma mērķis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.04.2005. likumu un 31.03.2010. likumu)

45.pants. Dzīvnieku atļauts nogalināt tikai ar dzīvnieka īpašnieka atļauju (eitanāzijas gadījumā - ar rakstveida atļauju), izņemot šā likuma 5.panta trešajā daļā un 44.panta 5., 6. un 7.punktā noteiktos gadījumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

46.pants. Dzīvnieka nogalināšanai izraugāms veids, kas dzīvniekam rada vismazāk ciešanu.

47.pants. Lauksaimniecības dzīvnieku drīkst nokaut, ja:

- 1) tas audzēts cilvēka uzturam paredzētas dzīvnieku izcelsmes pārtikas produkcijas un rūpniecības izejvielu ieguvei;
- 2) dzīvnieka turēšana tā neproduktivitātes dēļ kļuvusi ekonomiski neizdevīga;
- 3) dzīvniekam draud bojāeja slimības vai traumas dēļ;
- 4) tas paredzēts infekcijas slimību apkarošanas programmā.

48.pants. (1) Lauksaimniecības dzīvnieku atļauts nokaut, izmantojot pirmskaušanas apdullināšanu, izņemot ierobežotās platībās turētu savvaļas sugas dzīvnieku un brīvās turēšanas sistēmā turētu gaļas šķirnes liellopu.

(2) Lauksaimniecības dzīvnieku, izmantojot pēckaušanas apdullināšanu, atļauts nokaut kautuvē saskaņā ar reliģisko kopienu tradicionālajām gaļas ieguves metodēm un normatīvajiem aktiem par labturības prasībām kaušanai paredzēto lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzībai.

(3) Lauksaimniecības dzīvnieku atļauts nokaut bez apdullināšanas galējas nepieciešamības gadījumā, kā arī gadījumā, kad slimības vai traumas dēļ iespējama dzīvnieka nobeigšanās.

(17.09.2009. likuma redakcijā)

49.pants. Grūsna lauksaimniecības dzīvnieka tīša nokaušana ir aizliegta, izņemot praktizējoša veterinārārsta noteiktos gadījumus.

50.pants. Dzīvnieka eitanāziju atļauts veikt, ja:

1) dzīvnieks ir neārstējami slims vai tam novecošanas procesā radušās neatgriezeniskas izmaiņas, kas dzīvniekam sagādā ciešanas;

2) dzīvnieks savas agresivitātes dēļ kļuvis bīstams cilvēkiem vai citiem dzīvniekiem;

3) īpašnieks nespēj pildīt šā likuma 5.panta otrajā daļā minētos pienākumus un saskaņā ar šā likuma 5.panta trešo daļu nav spējis atsavināt dzīvnieku citai personai;

4) tas paredzēts infekcijas slimību apkarošanas programmā;

5) klaiņojošam dzīvniekam 14 dienu laikā nav atrasts tā iepriekšējais īpašnieks vai jauns turētājs;

6) klaiņojošs dzīvnieks ir atrasts smagā traumatiskā stāvoklī;

7) 30 dienu laikā pēc tam, kad stājies spēkā lēmums par dzīvnieka konfiskāciju, neizdodas atrast tam jaunu īpašnieku;

8) spēkā stājies lēmums par suņa eitanāziju saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kritērijiem un kārtību, kādā suns atzīstams par bīstamu un nosakāma rīcība ar to.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

51.pants. Dzīvnieka eitanāziju izdara praktizējošs veterinārārsts.

52.pants. (1) Eitanāzijai izmanto zāļu līdzekļus, kuri izraisa tūlītēju un neatgriezenisku samaņas zudumu un nāvi.

(2) Pēc eitanāzijas praktizējošam veterinārārstam jāpārlicinās, ka iestājusies dzīvnieka bioloģiskā nāve.

Pārejas noteikumi

1. Personas, kuru īpašumā šā likuma spēkā stāšanās brīdī ir 16.pantā minētie dzīvnieki, nedrīkst pieļaut šo dzīvnieku vairošanos un līdz 2000.gada 1.jūlijam nodrošina dzīvnieku turēšanu savvaļas dzīvnieku kolekcijās, bet, ja tas nav iespējams, - eitanāziju.

2. Ministru kabinets līdz 2006.gada 1.janvārim izdod noteikumus, kas reglamentē:

1) labturības prasības sporta, darba un atrakciju dzīvnieku turēšanai, apmācībai un izmantošanai sacensībām, darbam vai atrakcijām;

2) labturības prasības dzīvnieku patversmēs un dzīvnieku viesnīcās un kārtību, kādā dzīvnieku nodod dzīvnieku patversmē vai dzīvnieku viesnīcā;

3) kritērijus un kārtību, kādā suni atzīst par bīstamu, nosaka turpmāko rīcību ar to un prasības bīstama suņa turēšanai;

4) labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, suņa apmācībai un mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus.

(14.04.2005. likuma redakcijā)

3. Ministru kabinets līdz 2003.gada 1.jūlijam:

1) apstiprina prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, testēšanai, apmācībai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, prasības bīstama suņa turēšanai, kā arī mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus;

2) apstiprina Dzīvnieku aizsardzības ētikas padomes nolikumu, nosakot tās funkcijas un darbību.

(2003.gada 6.februāra likuma redakcijā)

4. Likuma 8.panta trešā daļa un grozījumi 39.pantā attiecībā uz vietējo pašvaldību uzdevumiem dzīvnieku aizsardzībā stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(14.04.2005. likuma redakcijā)

5. Ministru kabinets līdz 2010.gada 31.decembrim izdod šā likuma 10.panta 4., 5., 15., 18., 19., 20., 21. un 22.punktā minētos noteikumus.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

6. Līdz šā likuma 10.panta 4., 5., 15., 18., 20., 21. un 22.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 31.decembrim piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 2001.gada 23.janvāra noteikumi Nr.34 "Nemedājamo sugu indivīdu iegūšanas, Latvijas dabai neraksturīgo savvaļas dzīvnieku ieviešanas (introdukcijas), kā arī dzīvnieku populācijas atjaunošanas dabā (reintrodukcijas) atļauju izsniegšanas kārtība";

2) Ministru kabineta 2001.gada 8.maija noteikumi Nr.185 "Noteikumi par prasībām savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē un savvaļas dzīvnieku kolekciju izveidošanai";

3) Ministru kabineta 2001.gada 23.oktobra noteikumi Nr.450 "Eksperimentos un zinātniskos nolūkos izmantojamo dzīvnieku turēšanas, izmantošanas, tirdzniecības un nogalināšanas kārtība";

4) Ministru kabineta 2003.gada 15.aprīļa noteikumi Nr.180 "Dzīvnieku izcelsmes produktu ieguvei vai sugas selekcijai izmantojamo savvaļas dzīvnieku turēšanas kārtība iežogotās platībās";

5) Ministru kabineta 2007.gada 4.septembra noteikumi Nr.606 "Prasības attiecībā uz klaiņojošu suņu un kaķu izķeršanu";

6) Ministru kabineta 2007.gada 18.septembra noteikumi Nr.634 "Noteikumi par valsts nodevu par atļauju izmantot dzīvnieku eksperimentos un apmācībās";

7) Ministru kabineta 2007.gada 13.novembra noteikumi Nr.757 "Noteikumi par valsts nodevu par atļauju savvaļas dzīvnieku kolekcijas izveidei un darbībai".

(31.03.2010. likuma redakcijā)

7. Šā likuma 4.¹ pants neattiecas uz mājas (istabas) dzīvniekiem, kas dzimuši pirms 2010.gada 1.jūnija.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

8. Grozījumi šā likuma 10.panta 18.punktā stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām".

(31.03.2010. likuma redakcijā)

9. Šā likuma 18.¹ pants stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Veterinārmedicīnas likumā.

(31.03.2010. likuma redakcijā)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(Atsauce 20.12.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2010. likumu)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Padomes 1983.gada 28.marta direktīvas 83/129/EEK par noteiktu ronēnu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu dalībvalstīs;
- 2) Eiropas Padomes 1989.gada 8.jūnija direktīvas 89/370/EEK, ar ko groza direktīvu 83/129/EEK par noteiktu ronēnu ādu un ādas izstrādājumu importēšanu dalībvalstīs;
- 3) Padomes 1986.gada 24.novembra direktīvas 86/609/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz to dzīvnieku aizsardzību, kurus izmanto izmēģinājumos un citiem zinātniskiem mērķiem;
- 4) Padomes 1998.gada 20.jūlija direktīvas 98/58/EK par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;
- 5) Padomes 1999.gada 29.marta direktīvas 1999/22/EK attiecībā uz savvaļas dzīvnieku turēšanu zooloģiskajos dārzos.

Likums stājas spēkā 2000.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 1999.gada 9.decembrī.

Valsts prezidente
Rīgā 1999.gada 29.decembrī

V.Vīķe-Freiberga